

Asia: VN/4118/2019

Lausuntopyyntö parlamentaarisen ohjausryhmän ja asiantuntijatyöryhmän mietinnöstä, luonnos hallituksen esitykseksi avoimuusrekisterilaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko avoimuusrekisterin perustamista Suomeen?

Kyllä

Mikä esillä olevista kolmesta avoimuusrekisterin soveltamisalavaihtoehdosta tulisi valita (eli mihin tahoihin kohdistuvaa lobbausta ilmoitusvelvollisuuden tulisi koskea)?

Eduskunta, ministeriöt ja valtion virastot

Yleiset huomiot esityksestä

Kirkkohallitus kiittää mahdollisuudesta lausua avoimuusrekisterilainsäädäntöä koskevaan hallituksen esitysluonnokseen.

Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa koskevan kirkkolain mukaan kirkkohallituksen tehtäviin lukeutuu hoitaa kirkon suhteita valtioon ja muuhun yhteiskuntaan sekä valvoa kirkon etua. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen on näin keskeinen osa kirkkohallituksen toimintaa. Osana yhteiskunnallista vaikuttamistoimintaansa kirkkohallitus on säännöllisesti yhteydessä poliittisiin päättäjiin ja valtionhallinnon virkamiehiin.

Kirkkohallitus suhtautuu myönteisellä tavalla siihen, että yhteiskunnallisiin päättäjiin kohdistuva vaikuttamistyö on mahdollisimman avointa ja läpinäkyvää. Kirkko edistää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä kaikessa toiminnassaan. Kirkon toiminnassa sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

Käytännön tasolla kirkkohallitus tekee vaikuttamistoimintaansa näkyväksi julkaisemalla verkkosivuillaan kootusti eduskunnalle, ministeriöille ja muille valtionhallinnon toimijoille

toimittamia lausuntojaan. Lisäksi kirkkohallitus kuvaa laajemmin vaikuttamistoimintansa tavoitteitaan vuosittaisessa toimintasuunnitelmassaan ja arvioi vaikuttamistoimintansa tuloksia osana vuosikertomustaan. Kirkon ylin päättävä elin, eli kirkolliskokous käsittelee ja hyväksyy toimintasuunnitelman ja vuosikertomuksen. Euroopan unionin tasolla kirkkohallitus on rekisteröitynyt EU:n avoimuusrekisteriin ja sitoutunut noudattamaan hyvää edunvalvontatapaa. Kirkkohallituksen EU-toiminnan kokemukset EU:n avoimuusrekisteristä ovat myönteisiä.

Kirkkohallitus kannattaa valtion tason vaikuttamistoimintaa koskevan lakisääteisen avoimuusrekisterin perustamista. Avoin sähköinen rekisteri tekisi kaikesta yhteiskunnallisesta vaikuttamistoiminnasta nykyistä läpinäkyvämpää. Tämä lisäisi kansalaisten yleistä luottamusta päättäjiin kohdistuvaa yhteiskunnallista vaikuttamistoimintaa kohtaan. Lisäksi rekisteri toisi pitkäjänteistä ja suunnitelmallista vaikuttamistoimintaa harjoittavat toimijat samalle viivalle avoimuusvaatimusten suhteen.

Kirkkohallituksen mielestä on perusteltua, että avoimuusrekisterin soveltamisala on mahdollisimman kattava. Kirkkohallituksen oman vaikuttamistoiminnan näkökulmasta ei ole merkitystä, koskeeko rekisterin ala esitysluonnoksen pykäliin kirjoitetulla tavalla eduskuntaa, ministeriöitä ja valtion virastoja vai laajemmin koko valtionhallintoa.

Kirkkohallituksen näkökulmasta avoimuusrekisterin haasteet liittyvät rekisterin mukanaan tuoman hallinnollisen työn kasvuun. Edellytys kaksi kertaa vuodessa tapahtuvasta vaikuttamistoiminnan raportoinnista ja kerran vuoden tapahtuvasta vaikuttamistoiminnan taloudellista raportoinnista lisäisivät hallinnollisen työn määrää nykyisestä. Onkin tärkeää, että käytännön raportointi toteutettaisiin mallilla, joka on rekisteröintivelvollisten toimijoiden kannalta mahdollisimman toimiva ja yksinkertainen. Näin rekisterin tärkeät tavoitteet toteutuvat parhaalla mahdollisella tavalla.

Ylimaa Markus
Kirkkohallitus